

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן
מליובאוויטש

י"ט כסלו

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, ניו

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושתים לבריאה

שנת המאה להולדת כ"ק אדמו"ר מה"מ

לעילוי נשמת

הרה"ת ר' רחמים ב"ר יואב ע"ה

אנטיאן

נפטר בדמי ימיו - בליל שמע"צ ה'תשס"ב

ת. נ. צ. ב. ה.

כתובתינו באינטרנט: <http://www.moshiach.net/blind>

... גמזה מוכן שכימינו אלה ממש צריכים רק לפתוח את העיניים ולראות את המציאות בפועל ממש — היינו שיושבים יחד עם הקב"ה ("ישראל וקוב"ה כולא חד") ב"שולחן ערוך" לסעודת הנישואין, הסעודה דליתן ושור הבר ויין המשומר.

(משיחות ש"פ וישלח, ט"ז כסלו תשנ"ב)

(8) כלומר, לא זו בלבד שנשלמה העבודה וצריכים לפעול הגילוי בעולם (כנ"ל), אלא יתירה מזה, שישנו כבר בפועל ובגלוי, וצריכים רק לפתוח את העיניים, כי מכבר „נתן לכם .. עינים לראות“.

(9) ראה זחאג, עג, א.

י"ט כסלו ב

(א) אין חודש כסלו, וואס איז דער ירחא תליתאה פון תחלת השנה, (ב) ביומא תליתאה — ביום השלישי בשבוע.

די הסברה בזה — י"ל:

דער אויפטו פון מ"ת איז, וואס דער מולט איז בטל געווארן די גזירה פון עליונים לא ירדו לתחתונים ותחתונים לא יעלו לעליונים, עס האט זיך אויפגעטאן דער חיבור פון „עליון מיט תחתון“; און דאס איז מרומז אין דעם ענין פון „שלישי“: „ראשון“ ווייזט אז עס איז (מלכתחלה פאראן) נאך איין זאך: „שני“ ווייזט אויף פירוד — צוויי באזונדערע זאכן (ווי קודם מ"ת, אז „עליון“ און „תחתון“ זיינען געווען צוויי באזונדערע זאכן); און „שלישי“ ווייזט אויף דעם חיבור פון ביידע צוזאמען.

וואס דערפאר איז תורה ענינה „שלום“, ווי דער רמב"ם שרייבט¹¹ אז „כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם“ — און תורה נקראת „שלום“ ווייל דער ענין פון „שלום“ איז חיבור פון צוויי (הפכים).

א. די גאולה פון אלטן רבין ביט כסלו איז געווען ביום השלישי בשבוע, ווי ער שרייבט במכתבו הידוע, אז אין יום שהוכפל בו כי טוב י"ט כסלו... וכשקרייתי בספר תהלים בפסוק פדה בשלום נפשי... יצאתי בשלום¹².

וויבאלד דער אלטער רבי אליין איז מדגיש אז ויין גאולה איז ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב — איז פארשטאנדיק בפשטות, אז דער חוכן פון דער גאולה דייט כסלו האט א שייכות צום חוכן פון יום השלישי בשבוע.

ב. וי"ל נקודת הביאור בזה:

עס איז ידוע, אז „יפוצו מעיינותיך חוצה“ — הפצת תורת החסידות — האט זיך בעיקר אנגעהויבן „נאך פעטערבורג“, ד.ה. — נאך דער גאולה פון י"ט כסלו.

און דערפאר, כשם ווי מען געפינט ביי מתן תורה בכלל, אז עס איז פארבונדן מיט דעם מספר פון שלש — ובפרט בנוגע לומר: מ"ת איז געווען „ביומא תליתאי בירחא תליתאי“ — עדיז איז געווען ביים גילוי פון פנימיות התורה ביט כסלו, אז עס איז געווען:

- (1) נדפס באגרות קודש אדה"ו (קה"ת תשי"ג) סי' לת. ושי"ג.
- (2) י"ג וכשהיינו קוראן
- (3) כלשון הכתוב. וי"ג לשלום וראה ברכות בסופה.
- (4) ראה לקוטי לוי"ז אגרות ע' ריט ואילך (ע"ד הקבלה).
- (5) תורת שלום ע' 112 ואילך.
- (6) שבת פה, א.
- (7) להעיר מהידוע בשם כ"ק אדמ"ר (מהרש"ב) ז"ע, דייט כסלו הוא מ"ת דפנימיות התורה (ראה „התמים“ חוברת כ' ע' צד (188)). וראה לקוטי לוי"ז שם ע' רכג ואילך.

- (8) ראה לקוטי לוי"ז שם ע' ריט. לקריש ח"א ע' 25. ח"ד ס"ע 1251 ואילך.
- (9) ראה גם לקריש ח"ב ע' 301 ואילך. ובכ"מ.
- (10) שמרר פייב, ג. תנחומא וארא טו.
- (11) ע"ד ש.בראשית ברא גר (ביום השני) ויבדל גר (בראשית א, ז. וראה ביר פ"ד, ו. פרשי עה"פ).
- (12) בסוף ה"ל חנוכה — ע"פ ספרי נשא ו, כו (מ"מ שם). וראה גיטין נט, ב (אזה"ת משלי ע' חקנ). וראה לקריש ח"ח ע' 349 ואילך, ש"ל שמקורו דהרמב"ם הוא בבמדבר שצוין בהערה הבאה.
- (13) כ"ה הלשון בלקי"ת מטות (פו, ב). ובכ"מ. וראה גם ערה"כ לבעל סה"ד ע' שלום. ובמדבר פ"א, ז: שלא נמשלה התורה אלא בשלום. ובמדרש לקח טוב ר"פ קדושים: אין שלום אלא תורה.

הזקן חשש לנצחונה של צרפת כו"א, ודוקא בדורנו זה, ע"י בית יוסף, נעשה גילוי והפצת המעיינות גם במדינת צרפת, ביסוד שם ישיבת "תומכי תמימים" ע"ד כבליובאוויטש, ולכן, הגיע בפועל הזמן ש"ירשו את ערי הנגב", ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו".

ויש להוסיף ולהעיר ע"ד הרמז:

"צרפת" בגימטריא שבע מאות ושבעים (770), השלימות דמספר שבע, כפי שכל א' כלול מעשר (שבעים), וכפי שכל א' כלול ממאה (שבע מאות), ושניהם יחד (שבע מאות ושבעים), וי"ל שבזה מרומז שבהבירור דמדינת צרפת, נגמר ונשלם בירור העולם שנברא בשבעת ימי הבנין בכל הפרטים ופרטי פרטים.

ולהעיר, שהבירור ד"צרפת" שמספרו "770" נעשה ע"י (ה"להבה" שמאירה מ) "בית יוסף", ועד לבית יוסף כפשוטו, הבית שבו בחר ועד שקנהו ובו חי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בעשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, ומשם הולכת ונמשכת ("מוסיף והולך") העבודה ד"בית יוסף" — שמספרו (מספר הבית כפשוטו) "770".

ובעומק יותר — "צרפת" אותיות "פרצת", שבזה מרומז שגילוי והפצת המעיינות הוא בצרפת — פריצת כל הגדרים, ולא רק באופן שמצד פריצת כל הגדרים דהמעיינות באים הם גם בתחתון שאין תחתון למטה ממנו, אלא יתירה מזה, שענין זה הוא גם מצד התחתון, כמודגש בכך ש"צרפת" אותיות "פרצת", ועי"ז נעשה "פרצת" עליך פרץ, "זה משיח, שנאמר עלה הפורץ לפניו".

(4) ראה ספר התולדות אדה"ז (קה"ת תשל"ז) ע' רנט ואילך. ועוד.

(5) וישב לח, כט.

(6) מיכה ב, יג.

(7) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספס"ה ובפרש"י.

עד"ז איז עס אויך בנוגע לגילוי והפצת תורת החסידות:

קודם הגאולה פון י"ט כסלו איז ניט געווען די הפצה חוצה פון די מעיינות התורה — סיי דער "חוצה" שבאדם עצמו, וואס דאס איז — אנהיבנדיק פון זיין שכל, און סיי "חוצה" כפשוטו, לערנען פנימיות התורה בפרסום, און פארשפרייטן זי בכל מקום ביז אין די ווייטסטע ערטער —

און די גאולה פון י"ט כסלו האט אויפגעטאן דעם "יפוצו מעיינותיך חוצה" — בדוגמת חיבור "עליון" און "תחתון" פון מתן תורה.

וכנ"ל י"ל אז דאס איז דער טעם — עכ"פ איינער פון די טעמים וואס דער אלטער רבי פארבינדט זיין גאולה מיט אמירת הפסוק "פדה בשלום נפשי" — ווייל דאס איז דער תוכן הענין פון "שלום".

ג. דערמיט וועט מען אויך פארשטיין די שייכות פון י"ט כסלו צו דעם ענין פון "הוכפל בו כי טוב" — וואס דער אלטער רבי איז מדייק במכתבו, אז זיין גאולה איז געווען (ניט סתם) ביום שלישי בשבוע, נאך אין דעם טאג וואס "הוכפל בו כי טוב".

הכפלת כי טוב ביום השלישי ווייזט, כידיע, אויף דעם כפל הטוב — טוב

(14) ראה אה"ת לתהלים (יהל אור) ע' תנה, שהמדות (ז"א) נק' חץ לגבי חריב. וי"ל, שגם המדות נק' חץ לגבי האמונה שלמעלה מהשכל ובפרט לגבי עצם הנפש (ראה לקו"ת ויקרא ד, ב).
(15) ובפרט לפי הנוסחא "יום ג' שהכפל בו כי טוב".

(16) ראה קידושין מ, א. פיהם להרמב"ם פאה בתחלתה. מכתב כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בסה"מ תש"ט ע' 18. מכ"ק ומאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר שם. אה"ת בראשית (לג, א ואילך), משפטים ע' אקנו. אקסא ואילך.

לשמים וטוב לבריות: וואס דער טוב כפול איז אן ענין פון חיבור, "עליון" ו"תחתון" — דער טוב איז בחיבור וביחד לשמים ולבריות.

און דער טוב כפול איז מודגש במיוחד אין תורת החסידות, וואס מאַנט פון אן אידן ביידע קצוות: פון איין זייט טוט אויף חסידות — פנימיות התורה — אז די עבודה בין אדם למקום זאל זיין בתכלית העלי — "שמים" (דורכגענו) מען מיט די מעיינות שבתורה; לאידך גיסא, מאַנט חסידות דעם ענין פון אהבת ישראל ביז צו "בריות בעלמא", ווי דער אלטער רבי איז מבאר בארוכה אין ספר התניא פרק לב.

ד. נאך אן ענין אין דעם:

די עבודה פון חסידות איז אזא וואס איז שייך, ויתרה מזה וואס נעמט ארום אלע אידן — סיי די וועלכע זיינען בבחי' "שמים" און סיי די וועלכע זיינען בבחי' "בריות".

דער אלטער רבי איז מדגיש, גלייך אין דעם, שער-בלאט פון ספר התניא, אז "קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו" — אז יעדער איד דארף וויסן, אז עס איז "אליך" פאר אים "קרוב מאד" דער ענין פון עבודת השם, און ווי דער אלטער רבי איז ממשיך גלייך בהשער און מאריך בהביאור בספרו — ספר התניא — ווי מען קען דאס דורכפירן בדרך ארוכה וקצרה:

ולאידך גיסא, איז דער אלטער רבי מדגיש — אז אפילו איינער וואס האלט שוין ביי די בחי' פון "שמים", ווען די עבודה איז ביי אים שוין אן ענין פון "רגילות" און "טבע" און ער טוט ניט אויף שטייגן נאך העכער ווערט ער

(17) תניא פט"ז.

אנגערופן, לא עבדו, און א איד מוז שטענדיק זיין אן, עובד אלקים — מער פון זיין רגילות:

און דערביי באוואַרנט מען, אז אויך דער ענין איז, קרוב אליך הדבר מאד: א איד קען דאך טראכטן, וויבאלד ער געפינט זיך שוין אין דער בחי פון שמים — איז ווי מאַנט מען ביי אים אז ער זאל דערגרייכן נאך העכער? זאגט דער אלטער רבי, אז אויך אויף דער עבודה זיינען געגעבן געוואָרן כוחות, ביז אז עס איז, קרוב מאד פאר יעדן איד.

ה. לויטן ביאור האמור אין דעם אויפטו (עכ"פ — איינער פון די עיקרי דיגע אויפטוען) פון י"ט כסלו, וועט מען אויך פארשטיין דעם קשר צווישן דער גאולה פון י"ט כסלו מיט ספר התניא,

— וכידוע, אז די נ"ג יום וואָס דער אלטער רבי איז געווען במאסר זיינען כנגד די נ"ג פרקים פון תניא, און די גאולה פון י"ט כסלו איז געווען אין זכות פון די, צוויי יאר חיות בתורה ועבודה וואָס דער תניא האָט מוסיף געווען צווישן חסידים (וואָס דערפאר האָט דער אלטער רבי געוואַלט אז דער תניא זאל זיין אָפגעדרוקט פאר י"ט כסלו) —

וואָרעם אַז די הדפסה פון דעם ספר איז געווען מיט צוויי יאר קודם דער גאולה פון י"ט כסלו (דער תניא האָט זיך אָפגעדרוקט בשנת תקנ"ז און

די גאולה איז געווען בשנת תקנ"ט) — איז אַבער דער חידוש פון דעם ספר התניא (לגבי אַנדערע דרושי חסידות שלו) פאַרבונדן מיטן אויפטו פון י"ט כסלו.²¹

וועט מען דאָס פאַרשטיין לויטן פתגם פון רבותינו נשיאנו, אז דער תניא איז, תורה שבכתב של תורת החסידות.²²

ווי פאַרשטאַנדיק בפשטות, איז דער תואר, תורה שבכתב של תורת החסידות, אויפן ספר התניא גיט נאָר דער פאַר וואָס דער אלטער רבי האָט אים אליין געשריבן

[גיט ווי די דרושי חסידות שלו וואָס ער האָט געזאָגט בעל פה — און זיי זיינען פאַרשריבן געוואָרן דורך זיינע תלמידים (ועד"ז די תורות פון מגיד און בעש"ט וועלכע זיינען געשריבן גע- וואָרן בלויז דורך תלמידים און גיט דורך זיי אליין)] —

נאָר ווייל דער יחס פון ספר התניא צו שאר תורת החסידות איז בדוגמת היחס פון תורה שבכתב צו תורה שבעל פה, כדלקמן.

ו. דער חילוק פון תורה שבע"פ און תורה שבכתב און

א חילוק וועלכער בריינגט א חילוק להלכה בפועל באופן לימודם — אף דלא ידע מאי דקאמר בתושב"כ, דוקא כשמבין בתושב"כ²³ אין תושב"כ איז בעיקר נוגע די הבנה והשגה פון דעם

(21) ראה תורת שלום ע' 55, שם ע' 114 ואילך — שאף שהתניא נכתב לפני פטרבורג הרי הוא באופן של החסידות שלאחרי פטרבורג.

(22) ראה בארוכה מכתב כ"ק מרח אדמור שם (קצוה"ע ע' קיח ואילך, אג"ק שם ע' רסא ואילך).

(23) ראה תרי"ג, ד ואילך, לקרי' ויקרא ה. ב ואילך, ובכ"מ.

(24) ה"ל ת"ח לאדריז פ"ב סי' כ"ג, ושינ.

נא.

לאחרי „מעשינו ועבודתינו“ דכל בני במשך כל הדורות, כולל ובמיוחד לאחרי גילוי תורת החסידות ב"ט כסלו, שאז התחיל עיקר הענין ד, יפוצו מעינותיך חוצה", ומוסיף והולך ע"י רבותינו נשיאנו מדור לדור, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שעל ידו הופצו המעיינות חוצה בכל קצוי תבל — כבר נגמרו ונשלמו כל הענינים גם מצד (וב) העולם, כפי שהודיע והכריז שכבר נשלמו כל עניני העבודה, גם „צחצוח הכפתורים“, והכל מוכן לביאת המשיח.

ומזה מובן שהמשך העבודה שלאח"ז (כל זמן שמשח צדקנו מתעכב מאיזו סיבה (בלתי ידועה ומובנת כלל)) אינו „עבודת הבירורים“ (שהרי כבר נסתיימה ונשלמה עבודת הבירורים), אלא, עבודה מיוחדת להביא ההתגלות בפועל בעולם.

ויש לומר, שהמעלה המיוחדת בדורנו זה מרומזת בהפטרות דפרשת וישלח — „והי' בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש גו' וירשו הנגב את הר עשו כו' וגלות גו' עד צרפת גו' ירשו את ערי הנגב ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו“:

מהחידושים של (יוסף וההמשך ד) „בית יוסף“ שבדורנו (כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ששמו הראשון יוסף), לגבי הדורות שלפנ"ז עד לדורו של רבינו הזקן („בית יעקב“) — שעל ידו נעשה הפצת המעיינות חוצה בכל קצוי תבל ממש, עד לחוצה שאין חוצה ממנו, כמדינת צרפת, אשר, בזמנו של רבינו הזקן (וכן בזמנם של רבותינו נשיאנו שלאח"ז) לא הי' גילוי בקביעות כ"כ הפצת תורת החסידות במדינת צרפת, להיותה תחתון למטה (ועד כדי כך שרבינו

(1) ראה ס' השיחות תורת שלום ס"ע 112 ואילך.

(2) עובדי"א, יח ואילך.

(3) להעיר מהשייכות המיוחדת דרבינו הזקן ליעקב (ראה בארוכה מעיני הישועה (קדחת תשמ"ח) ע' 101 ואילך).

... במ"ש אודות משלים בחסידות חב"ד, מועטים הם ביותר, וגם לא מהסוג של משלי מגידים וכיריב, זא. בתיאור סיפור וכו'. כ"א ע"ד המשלים שבמדרש וכיריב: משל למלך בריד וכו'. ובמקום אלה — הרי חסידות חב"ד מנצלת ומסתייע בהענין דמבשרי אחזה אלקה — למצוא הענינים ברוחניות בהנפש והמהלך שלה. היתרון — המשל עצמו משתלשל מהנמשל — מהענינים למעלה. המשלים המועטים שיש למצוא, חלק חשוב מהם — מצוין על אתר הספר ממנו נעתק וכמו המשל דתקיעת שופר וכיריב.

(מכתב כ"ז סיון תשי"ז)

(*) ראה תניא רפ"ג.

במענה על מכתבו מכר אדר. נהייתי לקרות בו מהטבת מצב בריאותו, ובטח קבל מכתבי מכבר. ויהי' שבקרוב יחזור לאיתנו בגשמיות ולאיתנו ברוחניות, וע"פ המבואר בכ"מ בדא"ת, מיוסד על מאמר רבנו הזקן ד"ה משכיל לאיתן האזרחי, והועתק בקונטרס לימוד החסידות בתחלתו.

בשאלתי אם להטבת ההנהגה ולעבודה כדבעי מספיק הלימוד בספרים ושיחות וכו' — הנה מובן שלא כן הוא, אלא מוכרח לכארא שיהי' מי עומד על גבו, והרי כבר נאמר עשה לך רב, וכידוע בדיוק לשון עשי' שהוא מלשון מעשין על הצדקה לשון כפי', היינו אפילו אם אין התלמיד רוצה בכך. ובפרט כשהמדובר בענינים שתורת החסידות מדברת אודותם, שהם ענינים דקים לפי"ע ובמילא הטעות בזה עלולה יותר ומזקת יותר. וידוע ג"כ הפירוש בדברי משה, רבן של כל ישראל, כתוב זאת זכרון בספר (ואעפ"כ) ושים באזני יהושע. מובן ג"כ שאין יוצאים ידי חובתו בועשה לך רב, אלא שצ"ל ג"כ וקנה לך חבר, היינו שיהי' מי שיוכל לגלות לו ולפניו נגעי לבבו. וכפתגם כ"ק אדמו"ר האמצעי, שעייז הנה שני נפח"א נלחמים על נפש הבהמית אחת.

בהנוגע לשאלתו שכותב אודות קדושת כ"ר הנה כמה נוהגים בימים שלפני הנשואין ללמוד בראשית חכמה שער הקדושה שני הפרקים האחרונים. והיה בנוגע לשאלתו.

(מכתב ח' ניסן תשס"ו)

(*) קטע זה נדפס גם בלקו"ש ח"ד ע' 1270. המול.

שבכתב: "והמכתב מכתב אלקים הוא", ווען ער האלט בידו א' ספר תורה וכיריב איז ער נוקט חפץ.

און עס איז נישט אן ענין פון ירידה אין תורה ח"ו, נאָר ווי תורה איז אין מעשה, אין "כתב" — איז דאָס "מכתב אלקים" — חיבור "עליון" און "תחתון".

ועד"ז איז אין ספר התניא וואָס דער אלטער רבי האָט עס געשריבן אין אן אופן אָז יעדער אות זאל זיין מדויק בתכלית, ווי כ"ק מרח' אדמו"ר האָט דערציילט אָז דער אלטער רבי האָט געשריבן דעם תניא במשך צוואנציק יאָר, וגרע ודייק בכל חיבה ותיבה עד אשר צרפו וזקקו בחסר ויתיר' (און בשעת ער האָט געגעבן דעם תניא אין דפוס האָט ער זיך שטאַרק געבעטן ביים מדפיס ער זאל זייער מדיק זיין אין דער "הגהה בחסר ויתיר") —

וואָס אט"די התלבשות פון פנימיות התורה אין אותיות שבכתב איז איין זאך מיטן ענין הגאולה פון י"ט כסלו, וועל-כער האָט אויפגעטאָן דעם "פסונו מעיינותיך חוצה", אָז די "מעיינות" שבתורה זאלן אַראַפקומען ביז אין "חוצה".

און פונקט ווי דאָס איז בנוגע צו תושב"כ, אָז נישט נאָר וואָס אין איר איז כלול גאַנץ תורה שבכ"פ — ליכא מידי דלא רמיזי באורייתא — וואָס איז שפּעטער נתגלה געוואָרן, נאָר אויך די ענינים אין תורה וועלכע מ'האָט גע-לערנט קודם מ"ת,

עד"ז איז בנוגע צום ספר התניא, אָז אין אים זיינען אויך נכלל ענינים פון תורת החסידות, אויך די ענינים וואָס

ענין הנלמד, ס'איז אָבער נישט אַזוי נוגע דער דיוק אין די אותיות ותיבות; משא"כ אין תושב"כ: יעדער אות מוז געשריבן ווערן בדיוק, און דער עיקר דערביי איז די קריאת האותיות:

ויל אָז דערפאַר האָט זיך אויפגעטאָן דער ענין ערשט ביי מ"ת. וואָרום אע"פ אָז דער ענין פון לימוד התורה איז גע-ווען אויך פאַר מ"ת "מימיהו של אבותינו לא פרשה ישיבה מהמ"ת, ביז אָז ביי זיי איז געווען תורה אויך פאַרשריבן, ווי דער רמב"ם שרייבט, וחבר בו ספרים והודיעו ליצחק בנר, אָבער דאָס אַלץ האָט נישט געהאָט דעם גדר פון תורה שבכתב — דאָס האָט זיך אויפגעטאָן ערשט דורך און נאָך מ"ת.

וויבאלד אָז פאַר מ"ת איז געווען די גזירה פון עליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה, איז אַזוי געווען בנוגע צו תורה גופא — עס איז געווען דער עליון — די רוחניות פון תורה (הבנה והשגה) אָבער דער עליון האָט נישט יורד געווען אין דעם תחתון — הכתיבה והספר שכתבו — עס זאל ווערן א' חפץ דקדושה:

דוקא נאָכדעם ווען ס'איז בטל גע-וואָרן די גזירה, האָט זיך אויפגעטאָן אָז "העליונים ירדו לתחתונים" — תורה איז אַראַפּגעקומען אין מעשה, תורה

(25) יומא כח, ב. וראה תנחומא ס"פ ויגש. פרש"י שם מו, כח. ובכ"מ.

(26) הל' ע"ז פ"א ה"ג.

(27) וזה שבא בכתב ה"ז לפרסם וכו' את הדיבור אותיות מחכימות ומעיל לזכרון (ראה ירושלמי ברכות פ"ה ה"א) וכו'.

ולהעיר מהמבואר בענין קיום המצות של האבות שהי' בעיקר ברוחניות, וקיומן בגשמיות (כמו המקלות דיעקב שהיו במקום תפלין — וז"ל קסב, א. וראה סה"מ תקס"ב ע"י. ועוד) הי' ספל להרוחני של המצוה (ראה לקו"ש ח"ג ע' 888. ח"ה ע' 327. ועוד).

(28) תשא לב, טז.

(29) ראה חז"ק רכא, א.

(ב) משיכ מהו ענין ההכנה ליחידות הראשונה הנה לאו בפירוש איתמר אבל לפענ"ד ברור שמוכן אחרי ביאור ענין היחידות. וביאר כי מ"ח אדמור" (שליט"א) (הועתק בהיום יום ע' פ"ו) שכולל ג' סעיפים: ברור מצבו של הנכנס, קביעות אופן עבודתו, התקשרות במסירה ונתינה עיי"ש. והנה כ"ז צ"ל לא מן השפה ולחוץ כי"א באמת לאמתו צריך שיהי כלי מוכשר לקבל כהנ"ל וכלי ראוי (פארדינט) לקבל כהנ"ל, כל כמה שתגדל המדרג שלי הגיע בכחות עצמו יגדל ג"כ מה שמקבל ביחידות (ואפשר גם מה שנותנים לו ביחידות כי נראה אשר מלבד מקרים בודדים שנתנו ביחידות שלא בערך לכלי הנכנס לגמרי ולדוגמא אפ"ל ריח"ז ליעפלער הנה ע"ד הרגיל ניתן שלא בערך של מקבל זה. וע"ד חילוק מקיף דלבוש ובית). וכמה מן הקושי לבעל שכל לפעול בעצמו שהוא מוסר ונותן א"ע שלא ע"פ שכל (כי אין טעם למס"נ בשכל) להוראות פ' או לבעל רצון תקיף לבא למדרי בטל רצונך ולא רק עשה רצונך כו'. וכל הגדול בזה יותר קשה עליו ההכנה.

(ג) בענין מה שאחד ממכיריו העתיק בכת"י את התניא ומעיר שאולי שייך בתניא תושב"כ של תורת הדא"ח ענין ע"ד מ"ע לכתוב ס"ח אף שאינו בדומה ממש.

ומה שנלפענ"ד הנה בעניני העבודה ישנם ענינים שבשכל וענינים סגוליים. לדוגמא: שבירת מידה רעה ע"י שקידה במדה ההפכית ברור כח המתאווה ע"י שמשתמש בו רק בטוב — כ"ז הוא ע"פ טו"ד. צדקה תרומם שנעשו מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה — ענין סגוליי. מוכן שאין כל האנשים וגם לא כל הזמנים באדם א' שווים ומה שלפעמים הוא במצבו רק ענין סגוליי הנה במצב אחר נעשה ענין שכליי.

והנה בעניני עבודה שע"פ שכל הרי על כאו"א החובה לחפוש עצות ודרכים ע"פ המבואר בספרי רבותינו הן בנוגע לעבודת עצמו הן בנוגע לרעך כמור. משא"כ בענינים הסגוליים הרי מאי דאיתמר איתמר (וגם בזה צריך לברר אם הי' זה בהוראת שעה או לתמיד) אבל אין למדים מחידוש.

ובנידון העתק בכת"י התניא הנ"ל הנה בכלל זהו ענין סגוליי. ויש לך אדם שיעשה רושם חזק כיכ בנפשו אשר יצא הפסד הזמן מלימוד התניא וכו' בשכר מה שנקבע בנפשו קדושת הדבר. אבל ברובא דרובא — עבד שיכול להיות נוקב מרגליות ובוחר בעצמו (משא"כ ע"פ הוראה) לתת זמנו על עבודות הפשוטות לא זו היא הדרך כלל. ופשוט. וידועים שני ספורי רז"ל בשני הקצוות שרע"ק כשהתעסק במת מצוה שהכל נדחה מפני זה אבל ביטל שימוש ת"ח עי"ז א"ל על כל פסיעה ופסיעה כו' (תודיה מבטליו כתובות יז, א) ולאידך גיסא כשעי"ף ר"ז התעסק בשיבה על פתחי ביהמ"ד לקום מפני ת"ח (ברכות כה, א)...

(ממכתב י"א אד"ש תשי"ח)

דער אלטער רבי האט מגלה געווען קודם כתיבת התניא, וי"ל נאך מער: ווי-באלד אז דער בעש"ט און דער מגיד האבן זייער תורה ניט פארשריבן — ס'איז געווען נאך בבחי' תושבע"פ וועלכע איז פארשריבן געווארן דורך די תלמידים — און מיט תורת חסידות חב"ד האט דער אלטער רבי געבראכט די ענינים פון חסידות הכללית אין הבנה והשגה, אנהייבנדיק בספר התניא, קומט אויס, אז אין ספר התניא זיינען גע-בראכט בכתב אויך די ענינים פון תורת החסידות הכללית.

(משיחת ש"פ וישראל תשמ"ב)

לקו"ש ח"כ ע' 180

(30) ראה שיחת ש"פ תשא תפ"ח (סה"מ תפ"ח ע' קצט ואילך) דגילוי הבעש"ט והה"מ היו הכנה לגילוי עצם פנימיות התורה שנתגלה ע"י רבינו הזקן, בדוגמת עבודת האבות שהיתה הכנה לגילוי העצמות דמתן תורה. וראה ד"ה פדה בשלום תרפ"ה בשם אביו כיכ אדמור" רי"ע י"ט כסלו עטר"ת (נדפס בסה"מ עטר"ת (הוצאת תשמ"ח) בסופו. תורת שלום (הוצאת תשמ"ג) בסופו).

(31) שה"ש א, ב (וצ"ע מקורו).

מכתבו בעונג קבלתי כי שמעתי מפעולותיו לחזוק התוהמ"צ ובפרט בשדה החינוך. ובדאי מרחיב חוג עבודתו מזמן לזמן וכמ"ש באגה"ק סי"ד שגילוי אור העליון הולך הולך וגדל וא"כ מובן שגם האתדל"ת או עכ"פ הכלי דלמטה צ"ל ג"כ הולך ורחב. ואף דאכשור דרי (בתמ"י) הרי ידוע דלפום צערא וכו'. ובמענה בקיצור עכ"פ על הערותיו:

(א) ר"ב אבי אדה"ז התפרנס מיגיע כפיו לא קיבל כל משרת רב מגיד וכיו"ב כי"א עסק בעבודת הגן וכמ"ש בס' הזכרונות וכו'. וכנראה שגם בשליחות מהבעש"ט ג"כ לא הלך או שהי' זה רק לפרקים רחוקים ולכן ל"ק מה שבאותן הימים כשדייקו בכתיבת תוארים לא כתבו עליו הרה"ג וכיו"ב. ובפרט והוא המחזור שהי' בורח בפועל מן איזה פרסום שיהי' כמ"ש בסה"ז ורצונו של אדם זהו כבודו.